

บทที่ 5

สรุปการศึกษาค้นคว้า อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอย พระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้มสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สร้างและศึกษาคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอย พระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตร ฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม โดยเปรียบเทียบความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาการฝึกอบรม ก่อนฝึกอบรมและหลังฝึกอบรม ประเมินความสามารถในการ ปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์ ของผู้เข้าอบรม และศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการฝึกอบรม ตามหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม ของผู้เข้าอบรม

คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม มัคคุเทศก์น้อยตามรอย พระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

แหล่งข้อมูลได้มาจาก เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนทั้งสิ้น 6 คน ซึ่งคณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ให้ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความสอดคล้องเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์ จากนั้นเก็บ รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง นำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ด้าน คือ ข้อมูลทั่วไป ของผู้ให้สัมภาษณ์ ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอย พระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการบรรยาย

ตอนที่ 2 สร้างและศึกษาคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

2.1 สร้างหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยการนำเอาข้อมูลพื้นฐาน และการศึกษาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับการจัดทำ หลักสูตรฝึกอบรม สังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรนำมากำหนดโครงสร้างและรายละเอียด ตามโครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรม มาสร้างหลักสูตรฝึกอบรม ได้แก่ เอกสารหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ คู่มือผู้ให้การฝึกอบรม และคู่มือผู้เข้ารับการฝึกอบรม

2.2 การศึกษาคุณภาพของ หลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยนำหลักสูตรฝึกอบรมเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตร โดยใช้แบบประเมินคุณภาพหลักสูตร ฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่ คณะผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น วิเคราะห์ผลโดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลคะแนนเฉลี่ย โดยเทียบกับเกณฑ์คุณภาพหลักสูตรที่กำหนดไว้

ตอนที่ 3 ศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม มัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอสี จังหวัดลำพูน ที่สนใจเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 20 คน ศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม มีดังนี้

3.1 ใช้แบบสอบถามวัดความรู้ ความเข้าใจ เรื่องมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม ทดสอบผู้เข้าอบรมก่อนฝึกอบรม (Pre-test) และหลังฝึกอบรม (Post-test) สรุปผลด้วยสถิติ t-test dependent นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

3.2 ใช้แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ประเมินหลังฝึกอบรม วิเคราะห์ผลการฝึกอบรมโดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแปลผลคะแนนเฉลี่ยโดยเทียบกับเกณฑ์คุณภาพที่กำหนดไว้ นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจต่อกิจกรรมการฝึกอบรม ตามหลักสูตรฝึกอบรม มัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 หลังเสร็จสิ้นกิจกรรมการฝึกอบรม โดยให้ผู้เข้าอบรมทำแบบสอบถาม ความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการฝึกอบรม ตามหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่คณะผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น จากนั้นนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

จากการดำเนินการศึกษาค้นคว้าสรุปผลการศึกษาค้นคว้า อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม มัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สรุปได้ดังนี้

1.1 ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสรุปได้เป็น 5 ด้าน ได้แก่ หลักการมัคคุเทศก์ ชุมชนบ้านห้วยต้ม คุรุบาศัยยะวงศาพัฒนา นักบุญแห่งล้านนา โบราณสถาน และโบราณวัตถุในชุมชนบ้านห้วยต้ม และแหล่งเรียนรู้สู่อาชีพในชุมชนบ้านห้วยต้ม

1.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ผู้นำชุมชนและปราชญ์ชาวบ้านบ้านห้วยต้ม มีความต้องการที่จะให้สถานศึกษาได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 เนื่องจากเห็นว่าในชุมชนมีโบราณสถานโบราณวัตถุ และแหล่งเรียนรู้สู่อาชีพที่สำคัญหลากหลาย และมีศูนย์รวมจิตใจที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวและผู้แสวงบุญเข้ามาเยี่ยมชมชุมชนบ้านห้วยต้ม ได้แก่ คุรุบาศัยยะวงศาพัฒนา นักบุญแห่งล้านนา พระผู้ทรงอภิญา ซึ่งเป็นที่เคารพศรัทธาของพุทธศาสนิกชนทั่วประเทศ ทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชนอย่างต่อเนื่อง จึงเห็นสมควรให้มีการพัฒนานักเรียน ให้มีความรู้ความสามารถ ในการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์ เพื่อนำนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมชุมชนและอธิบายให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง และเป็นการสร้างความตระหนักให้นักเรียนได้สำนึกรัก ภาคภูมิใจในชนเผ่าและบ้านเกิดของตน มีความภูมิใจในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุให้อยู่คู่ชุมชนต่อไป

2. ผลการสร้างและศึกษาคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ได้เอกสารหลักสูตรฝึกอบรมและเอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรม มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) และเมื่อพิจารณาเอกสารแต่ละรายการพบว่า

2.1 หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง มัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ได้จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) โครงสร้างของหลักสูตร 4) แนวการจัดกิจกรรมฝึกอบรม 5) การวัดและการประเมินผล และ 6) เกณฑ์การผ่านหลักสูตร มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$)

2.2 คู่มือผู้ให้การฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ได้จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ 1) คำชี้แจง 2) จุดประสงค์ 3) โครงสร้างหลักสูตร

4) ตารางการฝึกอบรม 5) แผนการฝึกอบรม 6) เครื่องมือวัดและประเมินผลการฝึกอบรมและ
7) บรรณานุกรม มีคุณภาพอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.73$)

2.3 คู่มือผู้เข้ารับการฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม
สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ได้จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์
ผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ 1) คำชี้แจง 2) จุดประสงค์ 3) ตารางการฝึกอบรม
4) ใบความรู้ 5) ใบงานและ 6) บรรณานุกรม มีคุณภาพอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.96$)

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย
ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ประกอบด้วย

3.1 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง มัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา
สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม หลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสามารถในการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์ อยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X} = 4.08$)

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อ กิจกรรมการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์
น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของผู้เข้ารับ
การฝึกอบรม อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$)

อภิปรายผล

จากผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม
สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 คณะผู้ศึกษาค้นคว้าอภิปรายเฉพาะจุดมุ่งหมายข้อ 2,3 และ 4 ดังนี้

1. หลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์
น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่พัฒนาขึ้น ได้ดำเนินการ
ตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ถูกต้องทุกขั้นตอน โดยเริ่มตั้งแต่การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เป็น
ปัญหาและความต้องการของชุมชน ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม
ของวิจิตร อวระกุล (2540), สุमितร์ คุณากร (2542), ณิตเทพ พิทักษ์นุรัตน์ (2542) และได้ศึกษาค้นคว้า
เนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานมัคคุเทศก์ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติจากมัคคุเทศก์อาชีพ
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิง เจ้าหน้าที่โครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม โดยได้สืบค้นข้อมูล
เกี่ยวกับประวัติสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนบ้านห้วยต้ม จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและประชาชน
ชาวบ้าน นอกจากนี้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย เป็นผู้นำชุมชนที่มุ่งเน้นยุทธศาสตร์

ด้านการท่องเที่ยวของชุมชน ให้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน เกี่ยวกับการให้บริการ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในชุมชนบ้านห้วยต้มแม่เสมอ เป็นไปตามนโยบายของผู้ว่าราชการจังหวัด ที่มุ่งให้จังหวัดลำพูน เป็นเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อแสวงบุญ จึงทำให้หลักสูตรฝึกอบรม มัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่วิถีฟ้าห้วยต้ม เป็นหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการ ของชุมชนอย่างแท้จริง เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพในการฝึกอบรมนักเรียนซึ่งเป็นชนเผ่าปายกะญอ และเป็นคนในท้องถิ่น ให้สามารถเป็นมัคคุเทศก์ที่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวได้อย่างประทับใจ เนื่องจากได้รับการฝึกอบรมและเกิดการเรียนรู้สามารถปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์ และเกิดความ ภูมิใจ สำนึกรักในบ้านเกิดและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุในชุมชน ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพร ไกรพลและคณะ (2549) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การ พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น อาณาจักรทริภุญไชย พบว่า ผลการสร้างหลักสูตร ฝึกอบรม ทำให้ได้เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฉวีวรรณ แยมเสมอ และคณะ (2551) ที่ได้ศึกษาผลการ พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์อาสา “ถ้าแก้วโกมล” พบว่าหลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

2. การทดลองใช้หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตามรอย พระศาสดา สู่วิถีฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่คณะผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นกับ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวน 20 คน มีผลดังนี้

2.1 ผลการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่อง มัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่วิถีฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 พบว่า คะแนนหลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้น่าจะเนื่องมาจากหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตาม รอยพระศาสดา สู่วิถีฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีการจัดกิจกรรมฝึกอบรม ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการนำวิทยากรท้องถิ่นที่มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของหลักสูตร ฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่วิถีฟ้าห้วยต้ม เข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ให้กับนักเรียน มีการเรียนรู้ทั้งภายในห้องฝึกอบรมและศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ ในชุมชน ทำให้นักเรียนให้ความสนใจตั้งใจฝึกอบรม และมีความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุ ในชุมชน ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นี้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 22 กล่าวถึงการ จัด การศึกษาว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ

และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด บูรณาการตามความเหมาะสมของการศึกษาในด้านความรู้เกี่ยวกับ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ด้านความรู้ความเข้าใจหลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ระย้า คงขาว และคณะ (2549) ได้ศึกษาผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์ จากข้อมูล ชุมชนด้วยเทคนิคการสนทนากลุ่มย่อย เรื่อง มนต์เสน่ห์แห่งสุโขทัย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 พบว่า คะแนนของนักเรียนหลังการฝึกอบรมสูงกว่า ก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ให้ผลทำนองเดียวกับ เกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์ (2549) ได้ศึกษาผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย เรื่องวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ วรวิหาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังได้รับการ ฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ จรรย์ญา แก้วจันทิก และคณะ (2550) ได้ศึกษาผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การผลิตผ้าปัก ปลายชาวเขาเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่องการผลิตผ้าปักปลายชาวเขาเชิงสร้างสรรค์หลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ผลการประเมินความสามารถในการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์น้อย ตามรอย พระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความสามารถการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์ ในระดับ มาก (\bar{X} เท่ากับ 4.08) ทั้งนี้อาจเนื่องจาก หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้า ห้วยต้ม เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดความสามารถความชำนาญในการ ปฏิบัติงานและเกิดทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานมัคคุเทศก์น้อย เป็นสิ่งที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความต้องการ สนใจ ตรงกับบุคลิกภาวะ จึงทำให้สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเอง ได้เป็นอย่างดี โดยการประเมินผลตามสภาพจริงที่ผู้ประเมินสะท้อนให้เห็นถึงการปฏิบัติงานของ ผู้ถูกประเมินโดยตรง เป็นสิ่งที่แสดงถึงความสามารถในการปฏิบัติงานมัคคุเทศก์ของผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมอย่างแท้จริง นอกจากนี้หลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้า ห้วยต้ม ยังมุ่งส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีจิตให้บริการ ปลูกฝังจิตสำนึกรักและห่วงแหน โบราณสถานโบราณวัตถุแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ให้ผลทำนองเดียวกับผลการศึกษาของ ฉวีวรรณ แยมเสมอ และคณะ (2551) ที่ได้ศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์อาสา “ถ้าแก้วโกมล” พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นมัคคุเทศก์ อาสา “ถ้าแก้วโกมล” มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 96.58) ผลการศึกษาของ

เกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์ (2549) ได้ศึกษาผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย เรื่อง วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะในการปฏิบัติงานมัคคุเทศก์น้อย เรื่อง วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และผลการศึกษาของ จิราพร ไกรพลและคณะ (2549) ที่ได้ศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นอาณาจักรทริภุญไชย พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นอาณาจักรทริภุญไชย มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 33) และอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 67) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ W.Smits (2006) ได้จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพของการฝึกงาน โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการอบรมและคุณภาพการฝึกอบรม พบว่าบริษัทที่ฝึกอบรมผู้ฝึกงาน ทำให้ผู้ฝึกงานมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพดีกว่าบริษัทที่ไม่มีการจัดฝึกอบรม

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อ กิจกรรมการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับ มากที่สุด (\bar{X} เท่ากับ 4.68) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่คณะผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นนั้นเป็นกิจกรรมที่สนองความสนใจของผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนในลักษณะต่าง ๆ ส่งเสริมการทำงาน และการให้บริการที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนา ความรู้ความสามารถด้านการพูด การพัฒนาบุคลิกภาพ การคิดวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดทักษะประสบการณ์ เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการฝึกอบรมที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมกล้าแสดงออก มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและมีความเสียสละ มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในสถานที่ฝึกอบรมและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงทั้งในสถานที่จำลองและสถานการณ์จริง ได้ฝึกการทำงานบริการเพื่อช่วยเหลือชุมชน เป็นการปลูกจิตสำนึกรักและห่วงแหนแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน จนเกิดความกระตือรือร้น และมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง ให้เป็นมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่เวียงฟ้าห้วยต้ม ได้อย่างภาคภูมิใจ ให้ผลทำนองเดียวกันกับผลการศึกษาของ ฉวีวรรณ แยมเสมอ และคณะ (2551) ได้ศึกษาผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์อาสา “ถ้าแก้วโกมล” พบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} เท่ากับ 4.80)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้

1. ระยะเวลาในการดำเนินการฝึกอบรมตามหลักสูตร ควรปรับให้เหมาะกับข้อจำกัดของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เช่นผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นนักเรียน ควรจัดฝึกอบรมในช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ หรือปิดภาคเรียน เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบกับการเรียนในรายวิชาอื่น
2. ควรนำหลักสูตรนี้ไปนำเสนอผู้บริหารโรงเรียน หรือองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อของบประมาณสนับสนุนโครงการ ในการติดต่อวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มาให้การฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีคุณภาพ ได้ระดับมาตรฐานของการเป็นมัคคุเทศก์มืออาชีพ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรนำหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ตามรอยพระศาสดา สู่วิถีฟ้าห้วยต้ม ไปฝึกอบรมให้กับเยาวชนที่สนใจ เพื่อปฏิบัติหน้าที่นำนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่ในวัดแทนมัคคุเทศก์น้อย ในวันเปิดเรียน เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนทุกวัน
2. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยตามรอยพระศาสดา สู่วิถีฟ้าห้วยต้ม ควรจัดทำเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ โบราณสถานโบราณวัตถุ และแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติมในด้านภาษาอังกฤษ เพื่อให้มัคคุเทศก์น้อยสามารถบรรยายนำชมให้กับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้
3. หลักสูตรฝึกอบรมนี้เป็นหลักสูตรระยะสั้น ความรู้ในหลักสูตรอาจไม่ครอบคลุมทุกด้าน เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องของเวลา ดังนั้นควรมีการจัดทำหลักสูตรที่ต่อเนื่อง โดยใช้เป็นหลักสูตรเพิ่มเติมในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน